



แผนพัฒนาการแนะแนว

และแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ปีการศึกษา ๒๕๖๔



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒
กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารหมายเลข ๒๕/๒๕๖๔

คำนำ

การแนะแนวและให้คำปรึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงจะสามารถจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข มีทักษะความสามารถและสมรรถนะสำคัญต่าง (ในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนำไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนวสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ตระหนักและมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมให้ครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการแนะแนวมากยิ่งขึ้น จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามแผนพัฒนาการแนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ซึ่งประกอบด้วย ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ ทิศทางการพัฒนาการแนะแนวระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

 ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒

ส่วนที่ ๓ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ ๔ การติดตามประเมินผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารชุดนี้จะช่วยให้ครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ จนถึงสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจและเกิดความมั่นใจที่นำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
หลักการและเหตุผล	๒
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒ ทศวรรษ ที่ผ่านมา	๔
- การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนว ระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒	๔
- การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนว ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕ – ๒๕๔๙)	๔
การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาการแนะแนว	๖
- การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ภายนอกสังคมไทย	๖
- การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ภายในสังคมไทย	๗
ปัจจัยสำคัญที่มีต่อการกำหนดแผนพัฒนาการแนะแนว	๙
การจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต ๒	๑๖
ส่วนที่ ๒ ทิศทางการพัฒนาการแนะแนว	๑๘
วิสัยทัศน์	๑๙
พันธกิจ	๑๙
เป้าหมาย	๑๙
ประเด็นกลยุทธ์	๑๙
ส่วนที่ ๓ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ	๒๓
ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑	๒๔
ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๒	๒๘
ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๓	๒๘
ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๔	๓๐
ส่วนที่ ๔ การติดตามประเมินผล	๓๖
หลักการติดตามประเมินผล	๓๗
แนวทางการติดตามประเมินผล	๓๗
ปัจจัยความสำเร็จ	๓๗
บรรณานุกรม	๓๙
ภาคผนวก	



ส่วนที่ ๑

บทนำ



ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ ว่า " รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย " รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยการศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ซึ่งจากบริบทดังกล่าวแสดงถึงการมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ สู่ความพร้อมที่จะก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้ในสังคมโลก มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการวางแผนการดำเนินชีวิตได้เต็มตามศักยภาพและครอบคลุมทุกมิติรอบด้าน นอกจากนี้ในหมวด ๖ แผนนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๕ ยังกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รัฐจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีวิสัยทัศน์ของประเทศ คือ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายการพัฒนาคนเป็นสำคัญ อีกทั้งพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราโชบายด้านการศึกษาไว้ ๔ ด้าน คือ มีเจตคติที่ถูกต้อง ต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม มีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองดี

ขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดทิศทางการศึกษาไว้ ดังนี้ ๑) ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง ๒) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และ ๓) การพัฒนาผลิตภาคแรงงานเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงานสำหรับแนวคิดการจัดการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ได้ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs,๒๐๓๐)

ปัจจุบันการทำงานในยุคประเทศไทย ๔.๐ ถือเป็นยุคที่มีการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี จำพวกเครื่องจักร คอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ ฯลฯ ที่มีความพร้อมและสามารถสนับสนุนการทำงานขององค์กร รวมถึงสามารถดำเนินการทำงานแทนบุคลากรที่เป็นมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลากหลายบริบทงานจาก ความเปลี่ยนแปลงข้างต้น สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่พัฒนามนุษย์ให้มีความพร้อมสู่การทำงานและเป็นพลเมืองที่ดี มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีทักษะการคิด มีข้อมูลที่ทันสมัย มีสมรรถนะที่พร้อมต่อการทำงานในยุคปัจจุบัน สามารถเป็นผู้ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพพร้อมกับการประกอบอาชีพที่เหมาะสม จำเป็นต้องเริ่มต้นที่การดำเนินการ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความชอบ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถรักและเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญ รวมถึงการรับข้อมูลที่เท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลง ได้รับการส่งเสริมประสบการณ์ซึ่งจะนำไปสู่การมีทักษะที่สำคัญจำต่อการทำงาน ภายใต้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและมาตรการให้สถานศึกษาดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ด้วยการใช้กระบวนการแนะแนว เป็นแกนกลางการส่งเสริม สร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ประกอบกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ระบุว่า กระบวนการแนะแนวเป็นทั้งศาสตร์ที่มุ่งเน้นการทำงานเชิงป้องกัน ความเสี่ยงแก้ไขปัญหา ส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมให้กับนักเรียน ให้รู้จักเข้าใจตนเองรู้จักฯ สิ่งแวดล้อม ทักษะการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหา สามารถกำหนดเป้าหมายชีวิตของตนเองทั้งการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนสามารถปรับตัวดำรงชีวิตเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพในสังคมอย่างมีความสุข ควบคุมคุณธรรมบนพื้นฐาน ความเป็นไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญที่จะพัฒนา ประชากรในวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายรวมถึง กลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อผู้อื่นและสังคม มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ ที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยและพลโลกที่มีทักษะการคิดขั้นสูง เป็นนวัตกรรมนักคิด ผู้ประกอบ การเกษตรกรยุคใหม่ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง

จากทิศทางดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการทำให้การบริหาร จัดการแนะแนวสัมฤทธิ์ผลในการส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนให้รู้จักเข้าใจตนเอง มีวุฒิภาวะทาง อารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิต อยู่ดี มีสุข พัฒนาตนเองและสังคมได้เต็มตามศักยภาพสู่เป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความสามารถมีคุณธรรมเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทย และสามารถปรับตัวเป็น พลเมืองโลกได้อย่าง มีความสุขอย่างยั่งยืน

๒. การดำเนินการแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙)

จากการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนวที่ผ่านมา ได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางการพัฒนาการแนะแนวเป็น ๔ ช่วงระยะเวลา ดังนี้

๒.๑ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนว ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) และระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔)

แผนพัฒนาการแนะแนวของกระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) ตรงกับช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนทุกระดับการศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการใช้กระบวนการแนะแนว แต่เนื่องจากแผนดังกล่าวเป็นแผนระยะเริ่มแรก จึงขาดความพร้อมเกี่ยวกับการประสานงาน การเผยแพร่แผนและคู่มือดำเนินงานตามแผนล่าช้า ขาด การติดตามและประเมินผล ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในขณะเดียวกันแผนพัฒนาการแนะแนวกระทรวงศึกษาธิการระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) เป็นแผนที่ต้องเนื่องจากแผนพัฒนาการแนะแนวระยะที่ ๑ และตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) ซึ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ แต่เนื่องด้วยปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เกิดผลกระทบจากการที่ประเทศเข้าสู่สภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความเครียด ปัญหาความรุนแรงทางอาชญากรรม ปัญหาครอบครัวแตกแยก และปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ สะท้อนถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัยของเด็กและเยาวชนหลายด้าน ได้แก่ การเสพติด การฆ่าตัวตาย การมั่วสุมในสถานเริงรมย์และสถานบริการ ฯลฯ สิ่งสำคัญประการหนึ่งของปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อแผนพัฒนาการแนะแนวคือไม่ได้มีการปรับแผนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และต่อเนื่อง

๒.๒ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙)

ภาพรวมจากการสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กระบวนการแนะแนวเป็นกลไกการพัฒนาผู้เรียนและบรรณการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการแนะแนวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท. และสถานศึกษาแยกประเด็นเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

๒.๒.๑ ด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการพัฒนาการแนะแนว

ครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการพัฒนาการแนะแนวอยู่ในระดับดีมาก

๒.๒.๒ ด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนว

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กระบวนการแนะแนวเป็นกลไกการพัฒนานักเรียนและการรณรงค์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการแนะแนวอยู่ในระดับมาก สำหรับการพัฒนาสื่อ เครื่องมือและระบบสารสนเทศทางการแนะแนว และการพัฒนาระบบบริหารจัดการการแนะแนวอยู่ในระดับน้อย ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสื่อมวลชนให้มีบทบาทในการแนะแนวผู้รับผิดชอบงานแนะแนวของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวของศูนย์แนะแนวเขตพื้นที่การศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดแผนพัฒนาการแนะแนวเป็นแผนระดับชาติ

มีการกำหนดโครงสร้างงานแนะแนวภารกิจและทิศทางการดำเนินงานระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยมีหน่วยงานกลางทางการแนะแนวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ประสานความร่วมมือและจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์แนะแนวประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการตามแผนที่ วางไว้ ทั้งนี้เพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สู่สาธารณะด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๓ ด้านการพัฒนาครู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้มีความรู้และทักษะในการแนะแนวผ่านศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา เช่น การประชุมอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการรูปแบบต่าง ๆ การอบรมออนไลน์ (online) การนำเสนอผลงาน นวัตกรรมและการประกายกย่องเชิดชูเกียรติ

๒.๒.๔ ด้านการพัฒนาสื่อทางการแนะแนว

ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาร่วมกันจัดทำสื่อและเครื่องมือทางแนะแนวที่ทันสมัยและมีคุณภาพ โดยรวบรวมไว้เป็นคลังสื่อ/เครื่องมือทางการแนะแนวเพื่อให้บริการ สถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

๒.๒.๕ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางการแนะแนว

สถานศึกษาควรจัดประชุมครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการแนะแนว ที่เชื่อมโยงกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและประสานความร่วมมือกับเครือข่ายสหวิชาชีพในทุกภาคส่วน
หมายเหตุ : ส่วนการดำเนินการตามแผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ไม่ได้สรุปผลการดำเนินงาน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ของกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๓ การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สรุปภาพรวมได้ ดังนี้

จุดแข็ง

- ๑) มีการอบการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบายทุกระดับ
- ๒) มีการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงานที่เข้าใจง่าย ชัดเจน สู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคลอย่างรอบด้าน
- ๔) สามารถเชื่อมโยงสู่การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี
- ๕) มีแนวทางในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการแนะแนว นำไปใช้ในทุกระดับชั้นได้อย่างชัดเจน

ข้อจำกัด

- ๑) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังไม่ทราบวิธีการหรือตัวอย่างในการพัฒนา ตามแผนฯ อย่างเป็นระบบ และส่วนหนึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของงานแนะแนว
- ๒) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังมีน้อย
- ๓) ยังไม่สามารถบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม

- ๔) การพัฒนาผู้เรียนเน้นด้านการศึกษา มากกว่าด้านอาชีพ หรือด้านส่วนตัวและสังคม
- ๕) กิจกรรมด้านทักษะชีวิตที่สถานศึกษาจัดยังไม่ครอบคลุมรอบด้าน
- ๖) ควรเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ให้มากขึ้น

สิ่งที่ควรปรับปรุง

- ๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน และแนวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- ๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ขวัญกำลังใจ และยกย่อง เชิดชูเกียรติครูและแนวของแต่ละสถานศึกษา
- ๓) ควรมีการกำหนดทิศทาง การดำเนินงานและแนวที่เชื่อมโยงกับนโยบายและแผนงาน ของหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ให้ชัดเจน
- ๔) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มอัตราครูและแนวให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนแผนพัฒนา การและแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ข้อเสนออื่น ๆ

- ๑) ควรมีการบูรณาการและแนวควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และส่งเสริมทักษะ ให้ผู้เรียน รู้จักและค้นพบความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง
- ๒) ควรมีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานและแนวของสถานศึกษา ให้ครอบคลุม ทุกเขตพื้นที่การศึกษา มีการสรุปรายงานผลและเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง
- ๓) ควรมีการปรับปรุงแผนฯ ให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง ประกาศหรือระเบียบ บกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง
- ๔) ควรมีการขยายความรู้ความเข้าใจให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา นำไปใช้ในสถานศึกษา
- ๕) ควรมีแผนพัฒนาการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับสถานศึกษา ระดับสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด เป็นต้น
- ๖) ควรเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานบูรณาการการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ให้มากขึ้น

๓. การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาการและแนว

๓.๑ การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ภายนอกสังคมไทย

๓.๑.๑ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันสภาวะโลกร้อนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น การขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง ส่งผลให้ทรัพยากรถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว สร้างมลพิษ ต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีการปล่อยแก๊สทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก นำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ประเมินค่ามิได้ ส่งผลกระทบที่ต่อเนื่องอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้น เหล่านี้ทำให้การศึกษาต้องปรับหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและเตรียมความพร้อมของครู เพื่อให้สามารถถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถคิดวิเคราะห์ ป้องกันภัยธรรมชาติ และรักษาสังแวดล้อม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงด้านการสาธารณสุข

สืบเนื่องจากความก้าวหน้า ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชากรต้องเผชิญกับโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ที่มีความรุนแรงและเพิ่มมากขึ้น เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ (Seasonal Influenza) โรคไข้หวัดนก (H5N1 Avian Influenza) การใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น ส่งผลให้การบริการสาธารณสุข ต้องเปลี่ยนมาเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการดูแลสุขภาพตนเอง ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างตลอดชีวิต เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตยืนยาว

๓.๑.๓ แนวโน้มความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม

สังคมปัจจุบันที่ความแตกแยก การไม่ยอมรับในความคิด หรือขัดแย้งเชิงความคิด และพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรง ได้แพร่กระจายไปสู่นานาชาติประเทศมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความไม่สงบ ประชาชนมีความหวาดระแวง ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประเทศขาดความมั่นคง และความสงบสุข อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศได้รับผลกระทบ ระบบการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพคน จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้สามารถคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล มีเหตุผล เข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง แต่ไม่แตกแยก รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสมานฉันท์

๓.๑.๔ ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลกับการดำรงชีวิต

นวัตกรรมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruptive Technology) ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแล้วยังส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน ที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันมากมาย การใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหาร จัดการการทำงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเกี่ยวข้องกับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน ดังนั้น เยาวชนรุ่นใหม่จึงควรเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้รู้เท่าทัน และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไป ซึ่งเป็นบทบาทของการศึกษาที่ต้องพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะและความรู้ในเรื่องดังกล่าว

๓.๒ การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ภายในสังคมไทย

๓.๒.๑ การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุก ๆ ด้านจนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ซึ่งเทคโนโลยีได้พัฒนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปอย่างไม่หยุดยั้ง ไม่ว่าจะเป็นด้านการสื่อสาร การคมนาคมทำให้มนุษย์สามารถติดต่อกันข้ามทวีปได้โดยใช้เวลาไม่ถึงนาที ทั้งด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ฯลฯ ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีก็อาจก่อให้เกิดโทษมหันต์ได้ หากมนุษย์นำมันไปใช้ในทางที่ผิด เช่น การโจรกรรมข้อมูลการลักลอบเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลของธนาคาร หรือโรงพยาบาล สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดโทษอย่างร้ายแรงทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากอันเป็นปัญหาที่เคยประสบมาแล้ว ดังนั้นจะเห็นว่าเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ อีกประการหนึ่งสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม เป็นสังคมอุตสาหกรรมและการบริการ จากสังคมเครือญาติสู่สังคมปัจเจก ภาวะความเป็นสังคมเมือง และมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันวิถีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่และทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวน้อยลง อัตราการหย่าร้างและแยกกันอยู่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่สภาพครอบครัวที่ล่มสลาย ทำให้สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งถูกทอดทิ้ง การไหลบ่าของวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมกับ วิถีการดำรงชีวิต ของสังคมไทย

ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาต่อเด็กและเยาวชน เช่น ปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ปัญหาสารเสพติดและอบายมุข ติดเกม มีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมการแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญในการป้องกัน แก้ไขเด็กและเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง มีทักษะชีวิตและสามารถดูแลตนเองให้รอดพ้นจากวิกฤตทั้งมวล สอดคล้องกับ ชาย โพธิ์สีดา (๒๕๔๕) ได้กล่าวว่า ครอบครัวและครัวเรือนของคนไทยมีแนวโน้มที่จะเริ่มชีวิตครอบครัว (แต่งงาน) เมื่ออายุสูงขึ้น ขนาดครอบครัวเล็กลงมาก ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา มีแนวโน้มที่จะไม่มั่นคงอันเนื่องมาจากการหย่าร้างที่เพิ่มขึ้นสังคมไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจไปในทางอุตสาหกรรมครัวเรือนที่สมาชิกเป็นผู้สูงอายุและเด็ก และครัวเรือนที่มีเฉพาะผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน อยู่กันตามลำพังมากขึ้น สถาบันครอบครัวอ่อนแอ เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งถูกทอดทิ้ง ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต ปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมไม่เหมาะสมตามมา ดังนั้นการแนะแนวจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้ค้นพบตัวเอง รู้จักการบริหารจัดการชีวิตและมีแนวทางการพัฒนาตนเองให้ดำรงตนอยู่ได้ในสังคมวิถีแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข

๓.๒.๒ สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ

แนวโน้มของสังคมไทยกำลังก้าวไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ผู้ที่มีความรู้ มีความถนัด มีความสามารถ ความสนใจ และความต้องการที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานและความต้องการของประเทศ สังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐานจะมีลักษณะของการถ่ายทอดความรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อสามารถเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรู้ทัน ด้วยการใช้ปัญญาอย่างชาญฉลาดควบคุมคุณธรรม การเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถใช้เทคโนโลยีระดับสูง การให้บริการ และพัฒนาตนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสร้างความสำเร็จในการประกอบอาชีพการพัฒนาอาชีพจึงไม่ใช่เพียงแต่ทำให้ทุกคนมีงานทำ แต่เป็นการมุ่งสร้างคนให้รักและเห็นคุณค่าของงาน ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงทางอาชีพและมีรายได้สูงขึ้น ขณะที่กองวิจัยตลาดแรงงาน (๒๕๕๘) ได้วิเคราะห์ความต้องการใช้แรงงานว่า ความต้องการแรงงานควบคุมโดยภาครัฐกิจและเป็นตัวกำหนดการจ้างงานในตลาดแรงงาน ซึ่งเกิดผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ ปัจจุบันการจ้างงานแบ่งตามประเภทอาชีพและระดับทักษะพบว่าโครงสร้าง ตลาดแรงงานไทยมีการใช้แรงงานฝีมือ ร้อยละ ๘ ถึงฝีมือ ร้อยละ ๘๑ และไร้ฝีมือ ร้อยละ ๑๑ แนวโน้มอาชีพในกลุ่มงานบริการงานขายและกลุ่มวิชาชีพต่างๆ มีความต้องการเพิ่มขึ้นมากที่สุด นอกจากนี้ สุวรรณ คำมัน (๒๕๕๑) ได้วิเคราะห์ว่า คนไทยยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ทำให้การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์น้อย ประกอบกับการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ การจัดการความรู้ในชุมชนไม่เป็นระบบ สถาบันหลักในสังคมมีบทบาทน้อยในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาศักยภาพคนไทย สภาพดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่ทำให้ต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาและทักษะของแรงงานไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสและทางเลือกในการแสวงหาความรู้และติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการให้คำปรึกษารอบครัว ผู้ปกครอง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนให้ทราบสภาพการณ์แนวโน้มด้านอาชีพ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนบุตรหลานให้ศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ตรงตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างเหมาะสม

๓.๒.๓ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑) และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

การกำหนดเป้าหมายให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพนั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องถือผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนทุกคน

มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนเป็นเครือข่าย ดังนั้น การแนะแนวจะต้องช่วยให้ครูทุกคนรู้จักเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการแนะแนวและจิตวิทยาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพ ด้านจิตใจ มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มีกระบวนการคิด มีทักษะการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ สำหรับแนวคิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ให้ความสำคัญกับทักษะในการคิดขั้นสูง ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคู่กับ "เนื้อหา" ในสาระวิชาหลักและความรู้อื่นที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ทั้งภายนอกและภายในสังคมไทยส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน การจัดการศึกษาจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในวัยเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติ โดยจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตและรับผิดชอบต่อการสร้างชาติต่อไป การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้ มีสมรรถนะด้านการศึกษา ทักษะอาชีพ ทักษะส่วนตัวและสังคม มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะความสามารถตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล การพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างเหมาะสมจึงเป็นบทบาทสำคัญอย่างยิ่งของการแนะแนว

๔. ปัจจัยสำคัญที่มีต่อการกำหนดแผนพัฒนาการแนะแนว

การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ความสำคัญด้านการศึกษามาตรา ๕๔ ได้บัญญัติว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล

๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๖๕ ได้กำหนดให้มี "ยุทธศาสตร์ชาติ" เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาวพร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญของโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติให้มีความมั่นคง และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย

ให้เป็นคนดีเก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง

๔.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

การเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนา มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกมิติการพัฒนา อย่างบูรณาการบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี คำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยให้คนเป็นศูนย์กลาง เพื่อสร้างความมั่นคงของชาติและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการ และมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาประเทศ ทั้งกลไกที่เป็นกฎหมายและกฎ ระเบียบต่างๆ เพื่อให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกระดับ ควบคู่กับการพัฒนากลไกในรูปแบบของคณะกรรมการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับพื้นที่ เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สามารถพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๔.๔ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

การจัดการศึกษายึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องการแนะแนวจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม รอบตัว เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องและมีความสุข และส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคนในทุก ๆ ด้านการแนะแนวเป็นส่วนส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น แนะนำช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถนำข้อมูลข่าวสารกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และแสวงหาความรู้มาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทั้งการแก้ปัญหา ปรับปรุงวิถีชีวิตและการทำงาน สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขในสังคม

๔.๕ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ กำหนดวิสัยทัศน์ คือ "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑" โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ

๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับ บทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ

๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือ ผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

แผนการศึกษาแห่งชาติ จึงวางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ

๑) เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs)

๒) เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ๕๓ ตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติ กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาวิสัยทัศน์ และแนวคิด

๔.๖ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

การตั้งครุฑในวัยรุ่นของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจในภาพรวม และปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่นของประเทศไทยมีความซับซ้อน และไม่อาจแก้ไขได้ด้วยอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้น สมควรสร้างกลไกในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน และประชาสังคม เพื่อบูรณาการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่นเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ วัยรุ่นมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง และมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ ได้รับการบริการ อนามัยการเจริญพันธุ์ ได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ส่วนตัวได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาค ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และได้รับสิทธิอื่นใดที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ ดังนั้น จึงต้องมีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น โดยมาตรา ๖ กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

๑) จัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนหรือนักศึกษา

๒) จัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถสอนเพศวิถีศึกษาและให้คำปรึกษาในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่นแก่นักเรียนหรือนักศึกษา

๓) จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน หรือนักศึกษาที่ประสบภาวะดังกล่าวก่อนได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อเพื่อให้ได้รับการอนามัยการเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

๔.๗ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทสังคม และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกได้โดยเป็นพลเมืองที่สร้างสรรค์ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ทั้งนี้ การดำเนินการของรัฐบาลสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพเพื่อให้คนทุกช่วงวัยมีสุขภาวะที่ดี เรียนรู้ตลอดชีวิต ยกกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เด็กมีความรู้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพกายใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งมีความเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ ที่สามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีความรับผิดชอบต่องาน มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในฐานะภาคีที่มีพลังในกระบวนการพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ในอนาคต ได้กำหนดไว้ ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การส่งเสริมบทบาทและระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

๔.๘ นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๒

การจัดการศึกษาทุกระดับของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา ภายใต้แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในประเด็นสำคัญคือ ๑) ยกกระดับคุณภาพการศึกษา ๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ ๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ



หลักการ

- ๑) ประชาชนทุกกลุ่มทุกวัย ได้รับการศึกษาในระบบต่าง ๆ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๒) เด็ก เยาวชน นักเรียน มีทัศนคติที่ถูกต้อง มีพื้นฐานชีวิตที่เข้มแข็ง (สุขภาพ และอุปนิสัย)
- ๓) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จุดเน้นการจัดการศึกษาระดับก่อนอนุบาลเน้นประสบการณ์ หน่วยงานอื่นในการเตรียมความพร้อมนักเรียนใน ด้านสุขภาพและโภชนาการ

ระดับอนุบาล เน้นความร่วมมือ รัฐ ท้องถิ่น เอกชน พ่อแม่และผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ระดับอนุบาล โดยมีจุดเน้น

- ๑) พัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
- ๒) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นเรียนรู้อย่างมีความสุขและสร้างกิจกรรมเสริม

ระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

ครูและนักเรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม จัดแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ โดยมีจุดเน้น

- ๑) เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อการสื่อสารและใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเรียนวิชาอื่น
- ๒) เรียนภาษาอังกฤษเน้นเพื่อการสื่อสาร
- ๓) เรียนรู้ด้วยวิธีการแบบลงมือปฏิบัติ (active learning) เน้นพัฒนาทักษะการคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหาและการลงมือปฏิบัติ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และเรียนรู้อย่างมีความสุข
- ๔) เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital) เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
- ๕) ส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อสร้างนวัตกรรม
- ๖) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ
- ๗) พัฒนาคูตามความต้องการของครูและสถานศึกษา
- ๘) จัดให้มีโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ

๔.๙ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

การพัฒนาคุณภาพนักเรียน มุ่งเน้นพัฒนาประชากรวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายรวมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร ในทุกมิติโดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรักสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง เป็นพลเมืองดีของชาติและ เป็นพลโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะวิชาชีพและมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้ ๑) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนเป็นรายบุคคลมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education) ๒) พัฒนานักเรียนทุกคนให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดี ของชาติและเป็นพลเมืองโลกที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม 3) พัฒนาคุณภาพของนักเรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ๔) พัฒนานักเรียนให้มีทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ๕) การจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายโลก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๖) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ ๗) นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ ความต้องการและความถนัดสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๔.๑๐ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน

มีขอบเขตเกี่ยวกับการคุ้มครองพิทักษ์เด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ที่เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีพัฒนาการทางกาย สมอง จิตใจ บุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ พร้อมทั้งแนะแนวชีวิต ซึ่งขอบเขตดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดด้านการแนะแนวที่เน้นการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ให้เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพ

๔.๑๑ ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา

ประเทศไทยเป็นสมาชิกของสมาคมอาเซียนและคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights) ได้ตกลงความร่วมมือตามกฎบัตรอาเซียน ถือเป็นกลไกสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค โดยมีอำนาจหน้าที่เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้จัดทำแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการศึกษาศึกษา ๕ ประการได้แก่ ๑) การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน ๒) การพัฒนาศักยภาพของผู้คนให้มีทักษะที่เหมาะสม ๓) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา ๔) การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน และ ๕) การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญสู่ประชาคมอาเซียนจากนโยบายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้สามารถปรับตัวได้อย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรมใหม่ของกลุ่มประเทศอาเซียน พัฒนาทักษะที่เหมาะสมทางการศึกษาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพ เพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษาและด้านแรงงานทั้งภายในประเทศและภูมิภาคอาเซียน ด้วยการใช้กระบวนการแนะแนวทางการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม

๔.๑๒ กฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๘

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วย กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง ดังต่อไปนี้

๑) กิจกรรมในการแนะแนว หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแนะแนว การให้คำปรึกษา และฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง

๒) ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้มีระบบงานแนะแนวและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ทั้งนี้ ตามระดับของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

๓) ให้โรงเรียนและสถานศึกษามีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๓.๑) พัฒนาระบบงานแนะแนวที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว รู้จักและเข้าใจผู้เรียน สามารถค้นพบ และจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิต การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการศึกษาต่อและการมีงานทำ ทั้งนี้ ให้มีระบบข้อมูลตั้งแต่แรกเพื่อติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา

๓.๒) สืบรวจ เฝ้าระวัง และติดตามนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด เพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับพฤติกรรมอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

๓.๓) แจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ทราบถึงพฤติกรรมและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ อาจกำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาดังกล่าว เข้าร่วมกิจกรรมตามที่เห็นสมควร

๓.๔) จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษ โดยให้มีแผนงาน ผู้รับผิดชอบ และการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

๓.๕) สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมความปลอดภัยและความปลอดภัยของนักเรียน และนักศึกษา

๓.๖) จัดให้มีระบบการติดตามประเมินผล และรายงานผลการติดตามการดำเนินงาน ต่อส่วนราชการต้นสังกัดอย่างน้อยปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง

๔.๑๓ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐาน

การเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กำหนดให้การแนะแนวเป็นภารกิจ ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพื่อการส่งเสริม ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตน ได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและส่วนที่เป็นกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมพัฒนานักเรียน ได้ระบุให้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมพัฒนานักเรียน

๔.๑๔ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัด ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีเจตจำนงให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ (บุญศรีธรรม พันธ์วัฒน์. ๒๕๖๐) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าที่เกิเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่าง เป็นระบบ มีความชัดเจน ในแต่ละกระบวนการและมีความต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ศุภติ บุญญวงค์ และคณะ. ๒๕๕๑ : ๕) กล่าวถึงระบบดูแลช่วยเหลือและการแนะแนวว่าเป็นการนำภารกิจหลักปฏิบัติ อยู่เดิมมาปรับวิธีการให้เป็นภารกิจที่ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างหลายฝ่ายมากขึ้น โดยใช้เทคนิควิธีการทางการแนะแนวบางส่วนที่มีอยู่ในสถานศึกษาแล้วจัดระบบให้เป็นรูปธรรม และให้ ความสำคัญแก่ครูที่ปรึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อทดแทนครูแนะแนวที่มีจำนวนไม่เพียงพอในสถานศึกษาบางส่วน จากรายงานสรุปผลการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการสร้างเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ระยะที่ ๑ ของศุภาวดี บุญญวงค์ และคณะ (๒๕๕๑) พบว่า ความพยายาม นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และขยายผลไปสู่การแก้ไขปัญหาในชุมชนนั้น ยังอยู่ในขั้นของความพยายามที่ต้องการพัฒนาต่อไปอีกมาก เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหลายฝ่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และที่สำคัญคือ สถานศึกษายังขาด แคลนครูแนะแนวที่เป็นบุคลากรสำคัญของระบบนี้ เพราะจะต้องนำการแนะแนวเข้าไปเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนการทำงาน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการแนะแนวมีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษา ของสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นการจัดบริการแนะแนวโดยตรง หรือการสร้างระบบอื่นขึ้นมารองรับยังต้องอาศัย การแนะแนวเป็นฐานคิดสำคัญซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่มุ่งสู่การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัย อย่างมีคุณภาพ การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึงการพัฒนาด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ

การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยยกระดับรายได้และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน สร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากรการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาครวมทั้งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่) ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓ และสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ที่แสดงให้เห็นถึงระบบการแนะแนวว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อันเป็นการเอื้อต่อการสร้างสังคมที่มีคุณภาพเพื่อเป็นหลักฐานในการพัฒนาประเทศซึ่งควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

๔.๑๕ พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐

การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน ดังนี้

- ๑) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน
- ๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ขอนี้มีคำขยายว่า ให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-สิ่งที่ไม่ดี-สิ่งชั่ว-สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง
- ๓) มีงานทำ มีอาชีพ ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องให้เด็กรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จอบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวและเลี้ยงครอบครัวได้
- ๔) เป็นพลเมืองดี ขอนี้มีคำขยายว่า การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัครงานบำเพ็ญประโยชน์ "เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ควรทำ"

๕. การจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ ได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนางานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีขั้นตอน ดังนี้

๕.๑ การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- ๕.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๕.๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
- ๕.๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- ๕.๑.๔ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓
- ๕.๑.๕ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙
- ๕.๑.๖ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙
- ๕.๑.๗ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- ๕.๑.๘ นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๕.๑.๙ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๕.๑.๑๐ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน
- ๕.๑.๑๑ ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา
- ๕.๑.๑๒ กฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๘

๕.๑.๑๓ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

๕.๑.๑๔ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

๕.๑.๑๕ แผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)

๕.๒ การจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒

ตามแผนพัฒนาการแนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ ได้กำหนดการจัดประชุมปฏิบัติการ จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวการศึกษา โดยการดำเนินการประชุม ๒ ครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ ๑ การประชุมคณะกรรมการยกระดับขับเคลื่อนงานแนะแนว ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ ในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒

ครั้งที่ ๒ การประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อยกร่าง แผนพัฒนาการแนะแนวเขตพื้นที่การศึกษาและการพัฒนากิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมจามจุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒

การดำเนินการประชุมทั้ง ๒ ครั้งที่ผ่านมา คณะทำงานได้ร่วมกันวิเคราะห์สังเคราะห์จากแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาการแนะแนว ปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการแนะแนว รวมถึงยุทธศาสตร์ นโยบาย และทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ ทิศทางการพัฒนาการแนะแนวระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ส่วนที่ ๓ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ ๔ การติดตามประเมินผล

ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ได้มีการเชื่อมโยงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนากำลังคนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละพื้นที่ในเชิงปริมาณและคุณภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อสานฝันอาชีพเด็กไทยก้าวไกลสู่สากล ผ่านการขับเคลื่อนงานแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการมีงานทำ รวมทั้งสนับสนุนให้นักเรียนได้ทำแบบวัดแวว แบบวัดความถนัดทางอาชีพ และสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอาชีพที่นำไปสู่การวางเส้นทางการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม



ส่วนที่ ๒

ทิศทางการพัฒนาการแนะแนวระดับ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒



ส่วนที่ ๒

ทิศทางการพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ มุ่งการแนะแนวให้นักเรียนมีสมรรถนะด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม มีสุขภาวะที่ดี มีทักษะชีวิตและทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเอง โดยใช้กระบวนการแนะแนวและให้คำปรึกษา ให้มีสมรรถนะทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อการศึกษาและการมีงานทำ
๒. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ให้มีสุขภาวะที่ดี มีทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการแนะแนว
๔. พัฒนาระบบการแนะแนวในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน
๕. ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว

เป้าหมาย

๑. นักเรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน ให้มีสมรรถนะทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ในด้านการศึกษาและการมีงานทำ สู่การเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี
๒. นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี มีทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ดำรงชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้กระบวนการแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. สถานศึกษาดำเนินการตามระบบการแนะแนวที่ได้มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ มีโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการแนะแนวอย่างชัดเจน และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
๖. ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวอย่างเข้มแข็ง

ประเด็นกลยุทธ์

๑. พัฒนาคุณภาพนักเรียน
๒. พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา
๓. พัฒนาระบบการบริหารจัดการแนะแนว
๔. สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว

โดยประเด็นกลยุทธ์ทั้ง ๔ ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพนักเรียน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบตนเอง มีทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อการศึกษาและการทำงาน

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

นักเรียนค้นพบตนเอง มีทักษะชีวิต ทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และนำไปเสริมสร้างศักยภาพของตน เพื่อการศึกษาและการการทำงาน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดทำแนวทางกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน และการจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนว และจัดบริการแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ ความถนัดและความสนใจ

๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวัดบุคลิกภาพ ความถนัดและความสนใจอาชีพ

๔. ส่งเสริม สนับสนุนการบูรณาการกิจกรรมแนะแนว ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้รับการเสริมสร้างทักษะ และฝึกประสบการณ์อาชีพ ที่ตรงกับ ความถนัดและความสนใจ

๖. จัดทำ ผลิตและพัฒนาสื่อ เครื่องมือและระบบสารสนเทศทางการแนะแนวให้มีคุณภาพทันสมัยเพื่อใช้ในการวางแผนด้านการศึกษาและอาชีพ

๗. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานประกอบการสนับสนุนเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างทักษะการประกอบอาชีพของนักเรียน

๘. ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ในการศึกษาต่อและการทำงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี เป็นคนดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี เป็นคนดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนให้มีสุขภาวะที่ดีตามวัย และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคม

๒. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประเมินสุขภาวะของนักเรียน

๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะที่ดีของนักเรียน

๔. ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะที่ดีของนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ : พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการแนะแนว
๒. ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว นำกระบวนการแนะแนวและการให้คำปรึกษาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว มีจรรยาบรรณการแนะแนวและจรรยาบรรณการให้คำปรึกษา
๔. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และบูรณาการการแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการแนะแนว และนำกระบวนการแนะแนวไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวมีจรรยาบรรณการแนะแนว และจรรยาบรรณการให้คำปรึกษา
๓. ให้สถานศึกษาทุกแห่งมีครูแนะแนว หรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ที่มีคุณวุฒิทางการแนะแนว หรือส่งเสริมและพัฒนาให้ผ่านการศึกษาอบรมด้านจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากสมาคมวิชาชีพ สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาระบบการบริหารจัดการแนะแนว

กลยุทธ์ : พัฒนาระบบการบริหารจัดการแนะแนวให้ได้มาตรฐาน

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีระบบบริหารจัดการแนะแนวที่ได้มาตรฐาน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดโครงสร้างระบบบริหารจัดการแนะแนว มีคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการแนะแนวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ
๒. จัดทำแผนการพัฒนางานแนะแนว แผนงาน/โครงการ ตามบริบทของหน่วยงาน
๓. จัดบริการแนะแนวครบทั้ง ๕ บริการ และมีการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ
๔. มีการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการแนะแนว
๕. จัดทำ จัดหา สร้างและพัฒนาสื่อ เครื่องมือและระบบสารสนเทศทางการแนะแนวให้มีคุณภาพทันสมัย เพื่อการบริหารจัดการ การบริการ และการจัดกิจกรรมแนะแนว
๖. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนว

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๔ สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว

กลยุทธ์ : สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนวอย่างเข้มแข็ง

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนวทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และมีการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ประสาน ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแนะแนวทุกระดับ
๒. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรภาคีเครือข่ายการแนะแนว
๓. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. สร้างความเข้มแข็งของการแนะแนวแบบมีส่วนร่วม



ส่วนที่ ๓

การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ



ส่วนที่ ๓

การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ



แผนพัฒนาการแนะแนวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ ได้เสนอรายละเอียดการดำเนินการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยได้ระบุบทบาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อน การดำเนินงานทั้ง ๔ ประเด็นกลยุทธ์ของหน่วยงาน ในแต่ละระดับอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างสอดคล้องรองรับในกรอบทิศทาง เดียวกัน ส่งผลต่อการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุตามวิสัย ของแผนต่อไป

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพนักเรียน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบตนเอง มีทักษะชีวิต ทักษะที่สำคัญจำเป็น ในศตวรรษ ที่ ๒๑ เพื่อการศึกษาและการมีงานทำ

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

นักเรียนค้นพบตนเอง มีทักษะชีวิต ทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และนำไปเสริมสร้าง ศักยภาพของตน สู่การศึกษาและการมีงานทำ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดทำแนวทางกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน และการจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับทักษะชีวิต ทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนว และจัดบริการแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนตาม ศักยภาพ ความถนัดและความสนใจ

๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวัดบุคลิกภาพ ความถนัดและความสนใจอาชีพ

๔. ส่งเสริม สนับสนุนการบูรณาการกิจกรรมแนะแนว ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา

๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้รับการเสริมสร้างทักษะ และฝึกประสบการณ์อาชีพ ที่ตรงกับความถนัดและความสนใจ

๖. จัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อ เครื่องมือและระบบสารสนเทศทางการแนะแนวให้มีคุณภาพ ทันสมัยเพื่อใช้ในการวางแผนด้านการศึกษาและอาชีพ

๗. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานประกอบการสนับสนุนเตรียมความพร้อม ในการเสริมสร้างทักษะการประกอบอาชีพของผู้เรียน

๘. ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา การศึกษาต่อและมีงานทำ

การนำกลยุทธ์การพัฒนาการแนะแนวระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ
มีแนวทาง การดำเนินงานในแต่ละระดับ ดังนี้



แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้สามารถค้นพบตนเอง มีทักษะชีวิตและทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้หลักการและกระบวนการแนะแนว การจัดบริการและกิจกรรมแนะแนว ให้นักเรียนสามารถวางแผนการศึกษาต่อและอาชีพ
๒. กำหนดแผนงาน โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจใน การจัดกิจกรรมแนะแนว และจัดบริการแนะแนวด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย
๓. แต่งตั้งศูนย์และคณะกรรมการดำเนินงานทางการแนะแนว ประจำจังหวัดหรือประจำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๔. จัดตั้งศูนย์และให้บริการข้อมูลสารสนเทศแนะแนวทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๕. พัฒนาบุคลากรในการใช้สื่อ เครื่องมือทางจิตวิทยาและการแนะแนว
๖. นำแนวทางคู่มือประกอบการเสริมสร้างทักษะและฝึกประสบการณ์อาชีพ ขยายผล ไปยังสถานศึกษา
๗. จัดทำ ข้อตกลงความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ชุมชนและสถานประกอบการ สนับสนุน เตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างทักษะการประกอบอาชีพของนักเรียน
๘. สนับสนุนองค์ความรู้ สื่อเครื่องมือเกี่ยวกับการใช้หลักการและกระบวนการแนะแนว การจัดบริการและกิจกรรมแนะแนวการบูรณาการทักษะชีวิตและทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
๙. นิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
๑๐. คัดสรรสถานศึกษาที่มีผลงานวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศทางการแนะแนว (Best Practice)



แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้สอดคล้องกับ นโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและบริบทของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมบริการแนะแนวทั้ง ๕ บริการ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๒. กำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวและจัดบริการแนะแนว ในสถานศึกษา

๓. ดำเนินการใช้หลักการ และกระบวนการแนะแนวในการรู้จักและเข้าใจเพื่อดูแลนักเรียน
 ๓.๑ กำหนดขอบเขตภาระงานในการรู้จักและดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล
 ๓.๒ สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักในความสำคัญของการแนะแนว
 การใช้หลักการและกระบวนการแนะแนว เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนเป็นรายบุคคลและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 ๓.๓ นำหลักการและกระบวนการแนะแนวไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพนักเรียน
 เป็นรายบุคคล

๔. จัดบริการแนะแนว ๕ บริการ ทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
 แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง

๕. จัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๕.๑ กำหนดจุดประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการศึกษาและการมีงานทำให้
 สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

๕.๒ นำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวไปดำเนินการติดตามและประเมินผลคุณภาพ
 นักเรียนตามวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนว

๖. บูรณาการทักษะชีวิต ทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ศึกษาทำความเข้าใจ
 และนำตัวชี้วัดของทักษะชีวิต ตามจุดเน้นการพัฒนาศักยภาพนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน มาเป็นองค์ประกอบในการจัดบริการและการจัดกิจกรรมแนะแนว

๗. ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายทางการศึกษาในการวัดบุคลิกภาพและความถนัด
 ทางอาชีพ

๘. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และแหล่งฝึกประสบการณ์ทางอาชีพที่ตรงกับความถนัด
 รวมถึงความสนใจของนักเรียน

๙. ส่งเสริมให้นักเรียนได้เสริมสร้างทักษะและฝึกประสบการณ์อาชีพที่ตรงกับความถนัด
 และความสนใจ

๑๐. จัดหา ผลิตสื่อ เครื่องมือและนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา
 ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม

๑๑. จัดกิจกรรม ประชุม เครือข่ายและประสานเพื่อจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้ปกครอง
 ผู้ประกอบการ สถานฝึกประสบการณ์อาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑๒. กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมแนะแนวและการบริการแนะแนว

**กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี เป็นคนดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
 ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี เป็นคนดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนให้มีสุขภาวะที่ดีตามวัย และดำรงชีวิต
 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

๒. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประเมินสุขภาวะของนักเรียน

๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะที่ดีของนักเรียน

๔. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีและใช้ข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรม ที่สร้างเสริมสุขภาวะที่ดีของนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรม ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การนำกลยุทธ์การพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ มีแนวทางการดำเนินงาน ในแต่ละระดับ ดังนี้



แนวทางการดำเนินงาน

๑. สนับสนุนการนำแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวที่บูรณาการการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี และการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่สถานศึกษา

๒. สนับสนุนการนำสื่อ เครื่องมือ แบบทดสอบ แบบประเมิน สุขภาวะของนักเรียนไปใช้ใน สถานศึกษา

๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีและกิจกรรม การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี และกิจกรรม การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕. สนับสนุนองค์ความรู้ สื่อ เครื่องมือที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี และการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่สถานศึกษา



แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดกิจกรรม หรือบูรณาการกับกิจกรรมแนะแนวที่สร้างเสริมสุขภาวะที่ดีและการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน

๒. ประสานข้อมูลการดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาวะที่ดีด้านร่างกายกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็น ฐานข้อมูลในการแนะแนวและให้คำปรึกษา

๓. นำหลักการและกระบวนการแนะแนวไปใช้ในการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้นักเรียน ได้ปฏิบัติตนให้มีสุขภาวะที่ดีตามวัย และการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ดำเนินการประเมินสุขภาวะของนักเรียนด้านพฤติกรรมและสุขภาพจิต โดยใช้เครื่องมือ ทางจิตวิทยาที่มีความเหมาะสมตามวัย และสภาพปัญหาของนักเรียน

๕. รายงานผลการดำเนินการต่อต้านสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ : พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการแนะแนว
๒. ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว นำกระบวนการแนะแนวและการให้คำปรึกษาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวมีจรรยาบรรณการแนะแนวและจรรยาบรรณการให้คำปรึกษา
๔. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและบูรณาการการแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการแนะแนว และนำกระบวนการแนะแนวไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวมีจรรยาบรรณการแนะแนวและจรรยาบรรณการให้คำปรึกษา
๓. ให้สถานศึกษาทุกแห่งมีครูแนะแนว หรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ที่มีคุณวุฒิทางการแนะแนว หรือส่งเสริมและพัฒนาให้ผ่านการฝึกอบรมด้านจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากสมาคมวิชาชีพ หรือสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการนำกลยุทธ์การพัฒนาการแนะแนวสู่การปฏิบัติ มีแนวทางการดำเนินงานในระดับสถานศึกษา ดังนี้



แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดทำแผนงาน/โครงการ พัฒนาครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการแนะแนวและการให้บริการแนะแนวเพื่อการพัฒนานักเรียน
๒. แต่งตั้งและกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานแนะแนว
๓. สนับสนุนส่งเสริมให้ครูแนะแนว/ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการพัฒนาตนเองและนำกระบวนการแนะแนวไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ให้ขวัญกำลังใจแก่ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practice)

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาระบบการบริหารจัดการแนะแนว

กลยุทธ์ : พัฒนาระบบการบริหารจัดการแนะแนวให้ได้มาตรฐาน

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีระบบบริหารจัดการแนะแนวที่ได้มาตรฐาน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดโครงสร้างระบบบริหารจัดการแนะแนวมีคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการแนะแนวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ
๒. จัดทำแผนการพัฒนางานแนะแนว แผนงาน/โครงการ ตามบริบทของหน่วยใน ๒๐
๓. จัดบริการแนะแนวครบทั้ง ๕ บริการ และมีการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

๔. มีการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการแนะแนว
๕. จัดทำ จัดทำ สร้างและพัฒนาสื่อ เครื่องมือและระบบสารสนเทศทางการแนะแนวให้มีคุณภาพทันสมัย เพื่อการบริหาร การบริการ และการจัดกิจกรรมแนะแนว
๖. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวการนำกลยุทธการพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ มีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละระดับ ดังนี้



แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดให้มีโครงสร้างระบบบริหารจัดการแนะแนว มีคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานแนะแนว
๒. จัดทำแผนงาน/โครงการแนะแนวของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ใช้และพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว และสื่อเครื่องมือต้นแบบทางการแนะแนว
๔. พัฒนาบุคลากรแกนนำของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินการแนะแนวของสถานศึกษา
๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีการบูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการแนะแนว
๖. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนว

ระดับสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดให้มีโครงสร้างระบบบริหารจัดการแนะแนว มีคณะกรรมการและกำหนดผู้รับผิดชอบงานแนะแนว
๒. จัดทำแผนงาน/โครงการแนะแนวของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูที่รับผิดชอบการแนะแนว จัดบริการแนะแนวทั้ง ๕ บริการ และจัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรม การใช้สื่อ เครื่องมือทางการแนะแนว
๔. บูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการแนะแนว
๕. เร่งรัดให้ดำเนินการจัดการแนะแนวและให้คำปรึกษาให้ได้มาตรฐานการแนะแนว
๖. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนวภายในสถานศึกษา

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๔ สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว

กลยุทธ์ : สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนวอย่างเข้มแข็ง

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนวทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และมีการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพแนวทางการดำเนินงาน

๑. ประสาน ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแนะแนวทุกระดับ

๒. ส่งเสริมให้มีกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรภาคีเครือข่ายการแนะแนว

๓. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. สร้างความเข้มแข็งของการแนะแนวแบบมีส่วนร่วม



แนวทางการดำเนินงาน

๑. รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแนะแนวในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรภาคีเครือข่ายการแนะแนว แผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

๓. จัดเวทีและเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้าร่วมพัฒนาการแนะแนวในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๕. สนับสนุนให้มีการสร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นแหล่งเรียนรู้

๖. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลในการแนะแนว



แนวทางการดำเนินงาน

๑. ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการแนะแนวให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแนะแนวในสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่

๒. จัดให้มีและเข้าร่วมกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรภาคีเครือข่ายการแนะแนว

๓. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวในสถานศึกษา

๔. เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้าร่วมพัฒนาการแนะแนวในสถานศึกษา

๕. สร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการแนะแนว

๖. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล



ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบตนเอง มีทักษะชีวิต ทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

แนวทาง การดำเนินงาน	๑. จัดทำแนวทางกิจกรรม แนะแนวในชั้นเรียนและการ จัดบริการ แนะแนวในสถาน ศึกษาที่สอดคล้องกับทักษะ ชีวิต ทักษะที่สำคัญจำเป็น ในศตวรรษที่ ๒๑	๒. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมแนะ แนวและจัดบริการแนะ แนวเพื่อพัฒนานักเรียน ตามศักยภาพตามความ ถนัดและความสนใจ	๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้ มีการวัดบุคลิกภาพ ความถนัดและความ สนใจอาชีพ	๔. ส่งเสริมสนับสนุน การบูรณาการกิจกรรม แนะแนวในกระบวนการ จัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษา	๕. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ นักเรียนได้รับการเสริมสร้าง ทักษะและฝึกประสบการณ์ อาชีพที่ตรงกับความถนัด และความสนใจ	๖. จัดทำ ผลิต และพัฒนาสื่อ เครื่องมือและระบบ สารสนเทศทางการแนะแนว ให้มีคุณภาพ ทันสมัยเพื่อใช้ ในการวางแผนด้านการศึกษา และอาชีพ	๗. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสถานประ ทศนการ สนับสนุน เตรียมความพร้อมในการ เสริมสร้างทักษะการประ ทศนอาชีพของผู้เรียน	๘. ติดตามผลสำเร็จ การศึกษา การศึกษา ต่อและมืงานทำ
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	จัดทำแผนพัฒนาการแนะ ให้นักเรียนสามารถค้นพบ ตนเอง	- กำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากร ในการจัดกิจกรรม และบริหารการแนะ แนว - แต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานศูนย์แนะ แนว	พัฒนาบุคลากรในการ ใช้สื่อเครื่องมือทาง จิตวิทยาและ การแนะ แนว	- กำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากร ในการจัดกิจกรรม และบริหารการแนะแนว	ขยายผลตามแนวทางคู่มือ การเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์อาชีพไปยัง สถานศึกษา	สนับสนุนการนำองค์ความรู้ สื่อ เครื่องมือการบูรณาการ ทักษะชีวิต ไปยังสถานศึกษา	- จัดทำข้อตกลงความ ร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา ชุมชนและ สถานประกอบการ	- นิเทศติดตามและ ประเมินผล - คัดสรรสถานศึกษา ที่มีผลงานดีเด่น (Best Practice)
สถานศึกษา	- จัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการ กิจกรรมพัฒนา ศักยภาพนักเรียน - ใช้หลักการ กระบวนการ การแนะแนวเพื่อดูแล นักเรียน	- กำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินการจัด กิจกรรมและบริการ แนะแนว - จัดกิจกรรมและ บริการแนะแนว	ประสานความร่วมมือ กับเครือข่ายในการวัด บุคลิกภาพและความ ถนัด	- จัดกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลาง - บูรณาการทักษะชีวิต และทักษะที่จำเป็น	- จัดทำข้อมูลสารสนเทศ แหล่งฝึกประสบการณ์อาชีพ - ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ อาชีพ	จัดทำ ผลิตสื่อ เครื่องมือและ นำไปใช้ในการจัดกิจกรรม แนะแนวด้านการศึกษา ด้าน อาชีพ และด้านส่วนตัวและ สังคม	ประสานเครือข่ายและ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ สถานผู้ ฝึกประสบการณ์ และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	- กำกับ ติดตาม ประเมินผลการ ดำเนินงานจัด กิจกรรมและบริการ แนะแนว



ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี เป็นคนดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

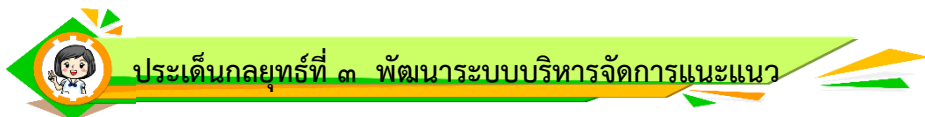
แนวทางการดำเนินงาน	๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนให้มีสุขภาวะที่ดีตามวัยและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม	๒. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประเมินสุขภาวะของนักเรียน	๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะที่ดีของนักเรียน	๔. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีและใช้ข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะที่ดีของนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	๕. ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรมจริยธรรม ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	- สนับสนุนการนำแนวทางการจัดกิจกรรมและแผนปฏิบัติการการส่งเสริมสุขภาวะที่ดีและดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	- สนับสนุนการนำสื่อ เครื่องมือแบบทดสอบ แบบประเมินสุขภาวะของผู้เรียนไปใช้ในสถานศึกษา	- ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาวะที่ดี - รวบรวมข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้	- รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ - สนับสนุนองค์ความรู้ สื่อ เครื่องมือการสร้างสุขภาวะที่ดีและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่สถานศึกษา	- รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ - สนับสนุนองค์ความรู้ สื่อ เครื่องมือการสร้างสุขภาวะที่ดีและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่สถานศึกษา
สถานศึกษา	- จัดกิจกรรมในบูรณาการกิจกรรมแนะแนวที่สร้างสุขภาวะที่ดีและดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน - นำหลักการและกระบวนการแนะแนวในการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล - รายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- ประสานข้อมูลผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นฐานการแนะแนวและการให้คำปรึกษา - ประเมิน สุขภาวะของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือทางจิตวิทยา - รายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- จัดกิจกรรมในบูรณาการกิจกรรมแนะแนวที่สร้าง สุขภาวะที่ดีและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน - รายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- จัดกิจกรรมและบูรณาการกิจกรรมแนะแนวที่สร้างสุขภาวะที่ดีและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน - นำหลักการและกระบวนการแนะแนวในการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล - รายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- จัดกิจกรรมและบูรณาการกิจกรรมแนะแนวที่สร้างสุขภาวะที่ดีและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน - นำหลักการและกระบวนการแนะแนวในการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล - รายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน	๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการแนะแนว และนำกระบวนการแนะแนวไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	๒. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว มีจรรยาบรรณการแนะแนวและจรรยาบรรณการให้คำปรึกษา	๓. ให้สถานศึกษาทุกแห่งมีครูแนะแนว หรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวที่มี คุณวุฒิทางการแนะแนวหรือส่งเสริมและพัฒนาให้ผ่านการฝึกอบรมด้าน จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา จากสมาคมวิชาชีพ สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	- จัดทำแผนงาน โครงการในการพัฒนาบุคลากร - พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและเห็น ความสำคัญของการแนะแนว - พัฒนาครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวนำ กระบวนการการแนะแนวและการให้คำปรึกษาไปใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ - พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความ เข้าใจ และบูรณาการแนะแนวให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- พัฒนาครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว นำกระบวนการแนะแนวและการให้ คำปรึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ - พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และบูรณาการแนะแนวได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	- ยกย่องเชิดชูเกียรติโรงเรียนที่จัดกิจกรรมแนะแนว ที่มีผลงานวิธีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (best practice)
สถานศึกษา	- จัดทำแผนงาน โครงการในการพัฒนาครูแนะแนวหรือครู ผู้รับผิดชอบงานแนะแนว - สนับสนุนส่งเสริมให้ครูแนะแนว/ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาเข้ารับการพัฒนาด้านตนเอง	- สนับสนุนส่งเสริมให้ครูแนะแนว/ครูและบุคลากรทาง การศึกษาเข้ารับการพัฒนาด้านตนเอง	- แต่งตั้งและกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานแนะแนว - ให้ขวัญกำลังใจแก่ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวที่มีวิธีการ ปฏิบัติตนที่ดีเลิศ (best practice)



ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการแนะแนว

กลยุทธ์ พัฒนาระบบบริหารจัดการแนะแนวให้ได้มาตรฐาน

แนวทางการดำเนินงาน	๑. จัดโครงสร้างระบบบริหารจัดการแนะแนว มีคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการแนะแนวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ	๒. จัดทำแผนการพัฒนางานแนะแนว แผนงาน/โครงการตามบริบทของหน่วยงาน	๓. จัดบริการแนะแนวครบทั้ง ๕ บริการและมีการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ	๔. มีการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการแนะแนว	๕. จัดทำ จัดทำ สร้างและพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และระบบสารสนเทศทางการแนะแนวให้มีคุณภาพทันสมัย เพื่อการบริหาร การบริการ และการจัดกิจกรรมแนะแนว	๖. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	- จัดให้มีโครงสร้างระบบบริหารจัดการแนะแนว มีคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	- จัดทำแผนงาน/โครงการแนะแนวที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	- ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ใช้และพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและสื่อเครื่องมือต้นแบบทางการแนะแนว - พัฒนาบุคลากรแกนนำเพื่อสนับสนุนการดำเนินการแนะแนวของสถานศึกษา	ส่งเสริมให้มีการบูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการแนะแนว	- ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้และพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและสื่อเครื่องมือต้นแบบทางการแนะแนว	นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนว
สถานศึกษา	- จัดให้มีโครงสร้างระบบบริหารจัดการแนะแนวมีคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	- จัดทำแผนงาน/โครงการแนะแนวที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	- ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูที่รับผิดชอบการแนะแนวจัดบริการแนะแนวทั้ง ๕ บริการ	บูรณาการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการแนะแนว	จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมการใช้สื่อ เครื่องมือทางการแนะแนว	- เร่งรัดให้ดำเนินการจัดการแนะแนวและให้คำปรึกษาให้ได้มาตรฐานการแนะแนว - นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการแนะแนว



ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๔ สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว

กลยุทธ์ สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนวอย่างเข้มแข็ง

แนวทาง การดำเนินงาน	๑. ประสาน ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ แนะแนวเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแนะ แนวทุกระดับ	๒. ส่งเสริมให้มีกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรภาคีเครือข่ายการ แนะแนว	๓. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๔. สร้างความเข้มแข็งของการแนะแนวแบบมีส่วนร่วม
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการแนะแนวเข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการแนะแนว	ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกลุ่ม ชมรม หรือองค์กร ภาคีเครือข่ายการแนะแนว	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	- เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้าร่วม พัฒนาการแนะแนว - สนับสนุนให้มีการสร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการแนะ แนว - นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล
สถานศึกษา	ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการแนะแนวให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแนะแนว ตามบริบทของพื้นที่	- จัดให้มีและเข้าร่วมกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรภาคี เครือข่ายการแนะแนว	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนว	- เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้าร่วม พัฒนาการแนะแนวในสถานศึกษา - สร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการแนะแนว - นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล



ส่วนที่ ๔

การติดตามประเมินผล



การติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาการแนะแนวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ เป็นการติดตามประเมินผลที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๔.๑ หลักการติดตามประเมินผล

๔.๑.๑ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ร่วมตรวจสอบ ให้ข้อมูลและรับทราบผลการดำเนินงาน

๔.๑.๒ ใช้ระบบการประเมินบริบท ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ เพื่อวัดผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔.๑.๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ มีมาตรฐานการแนะแนวที่ชัดเจน เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินมาทบทวน ปรับปรุงให้ได้ตามมาตรฐาน

๔.๒ แนวทางการติดตามประเมินผล

๔.๒.๑ การติดตามประเมินผล 3 ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ ติดตามประเมินผลก่อนการดำเนินงาน เป็นการติดตามประเมินบริบทและสภาพก่อนการดำเนินงาน

ระยะที่ ๒ ติดตามประเมินผลระหว่างการทำงาน เป็นการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในระยะเวลาที่กำลังดำเนินงาน เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน

ระยะที่ ๓ ติดตามประเมินผลหลังการทำงาน เป็นการติดตามประเมินผลหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อสรุปว่ามีความสำเร็จตามแผนพัฒนา การแนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใดมีผลผลิตผลลัพธ์ ผลกระทบทั้งทางบวกและลบใดบ้างที่เกิดขึ้น

๔.๒.๒ จัดให้มีการติดตามประเมินผล ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ตามมาตรฐานการแนะแนวการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้

๔.๒.๓ การติดตามประเมินผลเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การติดตามประเมินผล มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔.๒.๔ นำเสนอผลการติดตามประเมินผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ผู้มีส่วนได้เสียและสาธารณชนผู้สนใจได้รับทราบผลการดำเนินงาน

๔.๓ ปัจจัยความสำเร็จ

๔.๓.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญในการใช้แผนพัฒนาการแนะแนวเป็นกรอบในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนกระบวนการแนะแนวให้สอดคล้อง ร้อยรัดไปในทิศทางเดียวกัน

๔.๓.๒ สร้างความรู้ ความเข้าใจในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการแนะแนว ให้ผู้บริหารครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้เสียทุกระดับ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถูกต้อง ชัดเจนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓.๓ สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนวที่ครอบคลุมหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ และพิจารณาคัดเลือกหน่วยงานที่มีศักยภาพ ความพร้อม ความสนใจให้เป็นผู้นำหรือผู้ถ่ายทอดความคิดแก่คนในสังคม และขยายผลของกระบวนการมีส่วนร่วม ให้กระจายเป็นเครือข่ายในการร่วมคิดร่วมทำให้เกิดผลสำเร็จตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓.๔ นำผลการติดตามประเมินผล ข้อมูล สารสนเทศที่ได้จากการดำเนินงานมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในอนาคตให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการแนะแนวและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2561-2565) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) พ.ศ. 2561

ภาคผนวก

**คณะผู้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒**

ที่ปรึกษา

- | | |
|------------------------------|---|
| ๑. นายทศพร เมฆอากาศ | ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ |
| ๒. นายชัยรัตน์ ถนอมสุข | รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ |
| ๓. นายนุกูล จันดารักษ์ | รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ |
| ๔. นายเชตต์อรัญ ธรรมรักษ์ | รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ |
| ๕. นายพงษ์สยาม มาสุข | รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ |
| ๖. นายอดุลย์ศักดิ์ สมบูรณ์ | ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา |
| ๗. นางมานิดา บุตรโท | ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ |
| ๘. นางไพรินทร์ ประดิษฐ์ชัย | ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน |
| ๙. นายพงษ์สวัสดิ์ กวนชัยภูมิ | ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา |
| ๑๐. นายสมหมาย ธิโกศรี | ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตากแดด |
| ๑๑. นายวันสุข ท่าหาญ | ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาตาลใต้ |
| ๑๒. นายพรหมลิขิต เวชกามา | ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบกหนองต้นน้ำ |
| ๑๓. นายวันสุข ท่าหาญ | ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาตาลใต้ |

คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว

- | | |
|-------------------------------|---|
| ๑. นายเชตต์อรัญ ธรรมรักษ์ | รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ |
| ๒. นายอดุลย์ศักดิ์ สมบูรณ์ | ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา |
| ๓. นางสาวปรีชมน กาลพัฒน์ | ศึกษานิเทศก์ |
| ๔. นางสมภักดิ์ สลักทอง | ศึกษานิเทศก์ |
| ๕. นายธรรมบุญ ล้อมทอง | ศึกษานิเทศก์ |
| ๖. นางลาภิศ โคตรวันทา | ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนกทา |
| ๗. นายบุญเลิศ กลีบรัง | ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาขาม |
| ๘. นางชลธารา ศิริวงศ์ | ครู โรงเรียนบ้านบกหนองต้นน้ำ |
| ๙. นางพรพิมล ท้าวดอน | นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ |
| ๑๐. นางรัชนี สายคำวงศ์ | นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ |
| ๑๑. นางเบญญาภา ชุมเพ็ชร | นักวิชาการศึกษาชำนาญการ |
| ๑๒. นางสาวจารุณีย์ พรหมสีใหม่ | นักวิชาการศึกษาชำนาญการ |
| ๑๓. นางจงลักษณ์ จรลี | นักวิชาการศึกษาชำนาญการ |
| ๑๔. นางสาวยุพาพรรณ สาริราช | นักวิชาการศึกษาชำนาญการ |
| ๑๕. นายยศธร ไตรรัตนประพันธ์ | เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน |
| ๑๖. นางสาวอภิญญา กาสา | นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา |